

พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า Personal Financial Planning Behaviour of Cadets in Chulachomklao Royal Military Academy

อารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์
Areewan Sutthipongpan

ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ตำบลพรหมณี อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก 26001
Academic Division, Chulachomklao Royal Military Academy, Phrommani, Mueang, Nakhon Nayok 26001, Thailand
Corresponding author, e-mail: areewan.su@crma.ac.th

(Received: Jul 18, 2020; Revised: Dec 3, 2020; Accepted: Dec 9, 2020)

บทคัดย่อ

พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมช่วยสร้างวินัยทางการเงินที่ดีทำให้บุคคลดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ การศึกษาพฤติกรรมนี้และเสนอแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมจึงเป็นประโยชน์ยิ่ง จึงวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมและ เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อยซึ่งเป็นเยาวชนที่ต่อไปจะเป็นผู้นำกำลังพลและ เป็นตัวอย่างที่ดีของคนไทย กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธีพหุระยะ ระยะแรกเป็น เชิงปริมาณ ระยะที่สองเป็นเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา สถิติ เชิงอนุมาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม การวางแผนทางการเงินในสี่ด้านคือ รายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน นักเรียนทุกชั้นปีมีพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงมากกว่า คนไทยและ The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD) ในทุกด้าน ในขณะที่นักเรียน แต่ละชั้นปีและแต่ละสาขาวิชา มีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยชั้น ปีสุดท้ายมีพฤติกรรมทางการเงินสูงที่สุด ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนักเรียนนายร้อยที่ให้สัมภาษณ์ซึ่งผ่านการเรียนวิชาการบริหาร การเงินส่วนบุคคลมาแล้ว จุดอ่อนที่ควรปรับปรุงคือ การสร้างเป้าหมายทางการเงินในอนาคตและปฏิบัติให้จริงจัง แนวทางที่ ควรส่งเสริมคือการให้ความรู้เชิงลึกในชั้นเรียนในรูปแบบรายวิชาบังคับและการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อเพิ่มทักษะและ ปรับพฤติกรรมทางการเงินแก่นักเรียนทุกชั้นปีเริ่มตั้งแต่ชั้นปีแรกและทำอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษา

คำสำคัญ: พฤติกรรม การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล นักเรียนนายร้อย

Abstract

Appropriate financial planning behaviours help create sound financial discipline, enabling individuals to live well. It is, therefore, helpful to study this behaviour and offer guidelines for developing appropriate behaviour. The objective of this research was to exam the behaviour and find the guidance of the personal financial planning development of young cadets who will be leaders of the army and set a good example of the Thai people. The data were obtained from a stratified random sampling of all cadets. The research was multiphase mixed method design. The first phase was quantitative, followed by a qualitative approach. Instruments used were questionnaires and interviews. Data analysed by descriptive statistics. Inferential statistics and content analysis. The hypothesis test was performed by analysing one-way variance. The research results were found that of the four financial planning behaviours, income, expenditure, savings, investment, students in every year and every discipline behaved at a higher level than Thais and The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD) in all areas. The students of each year and each subject had different financial planning behaviors statistically significant at the 0.05 level. Last year cadets had the highest level of financial behaviour. Data from the group of cadets interviewed, all of whom had taken a personal financial management course. Weak behaviour that needs to be improved is to establish future financial goals and achieve them. The way to improve behaviour is to provide in-depth financial

education, which can be done in the form of compulsory courses and encourages the organization of activities outside the classroom.

Keywords: Behaviour, Personal Financial Planning, Cadets

บทนำ

การวางแผนทางการเงินนั้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมความพร้อมและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน ควรเริ่มจากการปลูกฝังนิสัยการใช้จ่ายและการออมอย่างสมเหตุสมผลและมีวินัยตั้งแต่เด็ก ๆ เมื่อเข้าสู่วัยทำงานก็จะต้องรู้วิธีการวางแผนและจัดสรรเงินที่ได้มาให้เพียงพอในการใช้จ่ายและการเก็บออมเพื่ออนาคต ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Gitman และคณะ ที่ระบุถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (Gitman *et al.*, 2020, p. 21) กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเป็นเรื่องของพฤติกรรมทางการเงินของบุคคลที่ต้องให้ความสำคัญนั่นเอง เนื่องจากความสำคัญของการวางแผนทางการเงินดังกล่าวจึงมีการสำรวจทักษะทางการเงินของประชาชนขึ้น เช่น การสำรวจทักษะด้านความรู้ ด้านทัศนคติ และด้านพฤติกรรมทางการเงินของคนไทยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติจัดทำขึ้นเป็นประจำทุก 3 ปี โดยใช้แนวคิดทางการเงินของ The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD) ผลการสำรวจในปี 2559 พบว่า พฤติกรรมทางการเงินของคนไทยปรับตัวลดลงหลายหัวข้อ เช่น การไม่ตั้งเป้าหมายระยะยาว ขาดการดูแลบริหารการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด ไม่ชำระค่าใช้จ่ายตรงตามเวลาเรียกเก็บ และขาดการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนการเลือกซื้อ (Bank of Thailand, 2016, pp. 23-25) กอปรกับเมื่อเปรียบเทียบการสำรวจทางการเงินกับ 30 ประเทศที่เข้าร่วมโครงการสำรวจทักษะทางการเงินกับ OECD ในปี 2558 พบว่า พฤติกรรมทางการเงินของคนไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า OECD อยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และยังพบประเด็นที่เป็นจุดอ่อนของคนไทยซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศใน OECD คือ ความไม่เข้าใจเรื่องภาวะเงินเฟ้อซึ่งได้ระบุว่าอาจเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้คนไทยวางแผนการเงินยามเกษียณไม่เหมาะสม โดยเสนอว่าจุดที่คนไทยควรพัฒนา คือ การบริหารจัดการเงินอย่างใกล้ชิดเพื่อมิให้ขาดสภาพคล่อง การจัดสรรเงินเพื่อใช้จ่ายและเก็บออมอย่างเหมาะสม การศึกษาหาข้อมูลผลิตภัณฑ์และเปรียบเทียบก่อนซื้อ รวมทั้งระบุว่า พฤติกรรมการออมเงินของคนไทยทั้งในแง่ออมเพื่อเกษียณและออมเพื่อฉุกเฉินควรได้รับการส่งเสริมให้ดีขึ้น (Bank of Thailand, 2016, p. 6) ข้อมูลทั้งหมดข้างต้นชี้ให้เห็นว่าคนไทยยังมีปัญหาด้านพฤติกรรมทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานอีกว่า ในเรื่องปัญหาด้านพฤติกรรมทางการเงินนั้น กลุ่มคนไทยที่มีทักษะทางการเงินต่ำกว่ากลุ่มอื่น คือ กลุ่มเยาวชน (อายุ 10-19 ปี) (Bank of Thailand, 2016, p. 5) จะเห็นได้ว่ากลุ่มนี้ครอบคลุมวัยของนักเรียนนายร้อยอยู่ด้วย อีกทั้งเมื่อศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจธนาคารไทยพาณิชย์ได้ทำการศึกษาข้อมูลด้านการบริโภคของคน Gen Y ซึ่งก็คือ คนที่มีอายุอยู่ระหว่าง 18-35 ปี (เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2524-2543) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.0 ของประชากรโลก ทำการสำรวจเมื่อปี 2014 รายงานว่า คน Gen Y จำเป็นต้องมีความรู้ทางการเงินที่ดีเนื่องจากร้อยละ 19.0 ของคนในกลุ่มนี้มีการใช้เงินมากกว่าร้อยละ 75.0 ของรายได้ซึ่งมากกว่าคนในกลุ่มอื่น ๆ (SCB Economic and Intelligence Center, 2014, p. 31) จะเห็นว่าวัยของนักเรียนนายร้อยก็อยู่ในกลุ่มนี้เช่นกัน กลุ่ม Gen Y นั้นนับว่าเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นกลุ่มที่จะเป็นผู้กำหนดความเป็นไปของโลกในอีก 20 ปีข้างหน้า (Department of Mental Health, 2019, p. 2) จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาว่า นักเรียนนายร้อยซึ่งเป็นนักเรียนทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหม มีรายได้ตั้งแต่อายุน้อยโดยได้รับเงินเดือนระดับ พ.1 ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2558 ตั้งแต่เข้าเป็นนักเรียนเตรียมทหาร (อายุ 16-18 ปี) จะมีพฤติกรรมทางการเงินอย่างไร แตกต่างจากคนใน Gen เดียวกันนี้หรือไม่อย่างไร เหตุผลสนับสนุนที่ควรศึกษาวิจัยครั้งนี้อีกประการหนึ่งนั้นมาจากการที่กองทัพบก พบว่า มีกำลังพลที่เป็นหนี้สินจำนวนมาก โดยมีมูลค่าหนี้สินสูงถึง 1,300 ล้านบาทเศษ จากกำลังพลจำนวน 287,341 คน (Chiangtong, 2017, p. 4) เรื่องนี้ย่อมมีความสัมพันธ์กับนักเรียนนายร้อยอยู่บ้างไม่มากก็น้อย เนื่องจากนักเรียนนายร้อยเป็นกำลังพลแม้จะเป็นส่วนน้อยแต่นักเรียนนายร้อยนี้เองที่จะเป็นผู้นำและเป็นตัวอย่างที่ดีของกำลังพลส่วนใหญ่ต่อไป ดังนั้น การศึกษาสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมและการหาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนนายร้อยจึงมีความเหมาะสมควรทำ เนื่องจากการรู้พฤติกรรมนำไปสู่การรักษากฎที่ดีให้คงอยู่และการปรับแก้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้ถูกต้องได้ ซึ่งในที่สุดแล้วก็จะช่วยสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตทั้งในด้านการเงินและครอบครัวของนักเรียนนายร้อย และเมื่อเขาเหล่านั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ก็จะส่งผลให้กองทัพและประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืนในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ

ขั้นตอนที่ 1 พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านพื้นที่** ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ต.พรหมณี อ.เมือง จ.นครนายก
2. **ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนนายร้อยที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2562 ทุกสาขาและทุกชั้นปี รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,161 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ ค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95.0 ค่าความคาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5.0 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้อย่างน้อย 298 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและเป็นการสุ่มตามสัดส่วนนักเรียนของทุกชั้นปี แจกแบบสอบถามเพิ่มร้อยละ 5.0 เนื่องจากอาจมีแบบสอบถามชำรุดหรือได้รับกลับมาไม่ครบ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับมา จำนวน 305 ฉบับ

ผู้ให้ข้อมูลหลักในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเป็นระยะที่สองของการวิจัยเป็นการศึกษาเชิงลึกเพื่อให้ได้คำตอบในรายละเอียดเพิ่มเติมจากคำตอบจากแบบสอบถามซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงปริมาณในระยะแรก งานส่วนนี้ใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง โดยใช้ประชากร คือ นักเรียนนายร้อยที่ผ่านการเรียนในวิชาการบริหารการเงินส่วนบุคคล (SS 5112) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ทั้งนี้เพื่อความมั่นใจว่าจะเป็นกลุ่มผู้ที่มีความน่าเชื่อถือว่ามีความรู้ทางการเงินเป็นอย่างดีหรือดีกว่าผู้ที่ไม่เคยผ่านการเรียนในรายวิชานี้มาก่อน สัมภาษณ์จำนวน 10 คน จำนวนของผู้ให้สัมภาษณ์นั้นกำหนดตามแนวคิดของ Patton (2015, pp. 421-451) ที่นำเสนอไว้ว่า การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์กรณีที่เป็นการวิจัยหรือการศึกษาปรากฏการณ์ควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ประมาณ 10 คน แต่ถ้าหากได้ข้อมูลหรือการสัมภาษณ์ถึงจุดอิ่มตัวแล้วก็ไม่จำเป็นต้องสัมภาษณ์จนครบ 10 คนก็ได้ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ณ ห้องเรียนกองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ โดยผู้วิจัยไม่ได้ทำการสอนในรายวิชาการบริหารการเงินส่วนบุคคล

3. **ด้านเนื้อหา** การศึกษาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน นำแนวคิดมาจากหลักการสำรวจทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมการเงินโดยธนาคารแห่งประเทศไทยและ OECD ซึ่งทำการสำรวจใน 8 เรื่องหลัก โดยใช้ชุดคำถามด้านพฤติกรรมการเงินตามแบบสอบถามฉบับปี 2559 และนำแนวคิดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่จำแนกพฤติกรรมการเงินเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการหารายได้ ด้านการใช้จ่าย ด้านการออม และด้านการลงทุน (The Stock Exchange of Thailand (2015, p. 3) มาใช้ด้วย อีกทั้งทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเงินระหว่างนักเรียนนายร้อยกับคนไทยและ OECD พร้อมทั้งตั้งสมมติฐานเพื่อหาคำตอบว่า นักเรียนนายร้อยที่ถูกจำแนกตามสถานภาพต่าง ๆ เช่น อายุ ภูมิลำเนา ชั้นปีและสาขาวิชาที่เรียน จะมีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินต่างกันอย่างไรอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือไม่

4. **ด้านเครื่องมือวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามใช้สำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และ 2) แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) เพียงคำตอบเดียว แบบสอบถามแบบเลือกตอบตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ (Multiple response) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้ค่า IOC มากกว่า 0.67 ทุกข้อคำถาม และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทำการทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนนายเรืออากาศ ชั้นปีที่ 1-5 จำนวน 40 คน แล้วนำข้อมูลมาคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient: KR-20) ได้ค่าเท่ากับ 0.88 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเพียงพอสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ (Vanichbuncha, 2013, p. 334)

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน 4 ด้านเช่นเดียวกันกับที่ใช้สอบถามในการวิจัยระยะที่ 1 โดยเป็นการทำ

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากขึ้นในลักษณะเชิงลึก และมีการเพิ่มเติมข้อคำถามในการสัมภาษณ์ที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับด้านการเงิน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

5. **ด้านระยะเวลาในการทำวิจัย** ระยะเวลาในการทำวิจัย คือ มกราคม จนถึง ธันวาคม 2562

6. **ด้านสถิติ** การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) วิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอผลเป็นร้อยละ (Percentage) ในส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า

ขั้นตอนการได้มาซึ่งแนวทางการพัฒนาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย คือ

1) ขั้นตอนการวิเคราะห์พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อยที่ควรปรับปรุง แหล่งข้อมูลได้มาจากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 นำมาวิเคราะห์หาพฤติกรรมจากข้อที่นักเรียนนายร้อยมีสัดส่วนการได้คะแนนพฤติกรรมทางการเงินน้อยที่สุดควรจะเป็นเรื่องที่น่ามาหาแนวทางในการพัฒนาให้ดีขึ้น การวิเคราะห์ผลการวิจัยส่วนนี้ทำโดยใช้ค่าร้อยละ

2) ขั้นตอนการวิเคราะห์พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อยนำผลจากขั้นตอนที่หนึ่งเป็นฐานและทำการสัมภาษณ์นักเรียนนายร้อย จำนวน 10 คน เพื่อให้ได้ผลเชิงลึก ทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

3) ขั้นตอนการร่างแนวทางในการพัฒนา ทำโดยการนำข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพมาบูรณาการกันและใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชื่อมโยงเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน ได้ผลเพื่อนำไปวิเคราะห์หาแนวทางโดยการอิงกับแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอเป็น (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย

4) ขั้นตอนการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) ทำโดยนำร่างแนวทางที่ได้จากข้อ 3) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ประกอบด้วย อาจารย์/นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา 1 คน อาจารย์/นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์ ที่ทำการสอนในระดับอุดมศึกษา 1 คน และอาจารย์/นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์ ที่ทำการสอนในวิชาการบริหารการเงินส่วนบุคคลให้กับนักเรียนนายร้อย 1 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมและสรุปข้อมูล

5) ขั้นตอนการสรุปได้แนวทางการพัฒนาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลฉบับสมบูรณ์ ทำโดยการนำผลการประเมินร่างและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแบบอิงวิชาการ

ผลการวิจัย

ผลวิจัยแยกนำเสนอเป็นสองส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ

ส่วนที่หนึ่ง พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย มีดังนี้

1.1 พฤติกรรมทางการเงินตามแนวทางการสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า นักเรียนนายร้อยมีพฤติกรรมทางการเงินเฉลี่ย 7.4 คะแนน (ร้อยละ 82.2) โดยมีจุดอ่อน คือ การตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้ (ร้อยละ 54.8) ดังแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สัดส่วนการได้คะแนนพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนนายร้อย

พฤติกรรมทางการเงิน	สัดส่วนการได้คะแนน(ร้อยละ)
ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้	54.8
เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม	85.2
เปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ	99.3
ไตร่ตรองก่อนซื้อ	87.9
ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา	82.6
ดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด	81.0
ตั้งเป้าหมายระยะยาว	81.0
ไม่กู้เมื่อเงินไม่พอใช้	91.8

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนนายร้อยไปเปรียบเทียบกับผลการสำรวจคนไทยและ OECD พบว่า ร้อยละคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนนายร้อย (ร้อยละ 82.2) สูงกว่าระดับประเทศ (ร้อยละ 62.2) และ OECD (ร้อยละ 60.0) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนนายร้อยกับประเทศไทยและ OECD (Bank of Thailand, 2016, p. 16)

ตัวชี้วัด (คะแนนเต็ม)	ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของ นร.	ร้อยละคะแนนเฉลี่ยประเทศไทย ปี 2559	ร้อยละคะแนนเฉลี่ย OECD ปี 2558
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	82.2	62.2	60.0

ที่มา : สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนนายร้อย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว One-Way ANOVA พบว่า สถานภาพด้านช่วงอายุ ภูมิภาค และระดับรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนนั้นไม่พบความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสถานภาพด้านชั้นปี และสาขาวิชา พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเฉพาะนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 5 ที่มีร้อยละคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงินสูงกว่านักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4

1.2 พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ตามแนวคิดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ การจัดการรายได้ การจัดการรายจ่าย การจัดการการออม และการจัดการการลงทุน สรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมด้านการจัดการรายได้ ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า นักเรียนนายร้อยมีร้อยละคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงินด้านการจัดการรายได้ ร้อยละ 81.0 โดยประกอบไปด้วย พฤติกรรมเป็นผู้รับผิดชอบและตัดสินใจเรื่องการใช้เงินด้วยตนเอง ดูแลเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด ตั้งเป้าหมายและพยายามทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงไม่มีข้อใดที่ต้องปรับปรุงเพียงแต่ต้องรักษาพฤติกรรมด้านการจัดการรายได้ให้คงอยู่ในระดับเดิมหรือมากขึ้น ส่วน**ข้อมูลเชิงคุณภาพ**ให้น้ำหนักเสริมข้อมูลเชิงปริมาณพอสรุปได้ว่า นักเรียนนายร้อยมีรายได้จากเงินเดือนประจำและรายได้เสริมอื่น ๆ รวมทั้งรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง ส่วนด้านการจัดสรรรายได้นั้นนักเรียนทำด้วยตนเอง มีการแบ่งรายได้ออกเป็นเงินออมและค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยการทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างคร่าว ๆ เนื่องจากรายได้ไม่มากนักและรายจ่ายมีเพียงไม่กี่รายการ ดังตัวอย่างของคำตอบจากการสัมภาษณ์

“...พวกผมหารายได้พิเศษได้ง่ายและรวดเร็วครับ...” “...นอกจากนั้นก็ยังมีรายได้จากผู้ปกครองมาเสริม” (นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562)

พฤติกรรมด้านการจัดการรายจ่าย ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า นักเรียนนายร้อยมีร้อยละคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงินด้านการจัดการรายจ่ายมากที่สุด คือ การเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อและศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ (ร้อยละ 99.3) ตามด้วยการไม่กู้เมื่อเงินไม่พอใช้ (ร้อยละ 91.8) การไตร่ตรองก่อนซื้อ (ร้อยละ 87.9) การชำระเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตรงเวลา (ร้อยละ 82.6) ส่วนพฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งถือว่าเป็นข้อที่ควรปรับปรุง คือ การตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้ (ร้อยละ 54.8) นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนนายร้อย (ร้อยละ 91.8) ไม่เคยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย และมีการแก้ปัญหาเมื่อเงินไม่พอด้วยวิธีต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ถอนเงินจากบัญชีออมทรัพย์ออกมาใช้ ตัดลดรายจ่ายและใช้เงินให้น้อยลง ขายสิ่งของที่มีอยู่ และทำงานล่วงเวลาและหารายได้พิเศษ ส่วน**ข้อมูลเชิงคุณภาพ**พบว่า นักเรียนนายร้อยส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่ารายจ่าย โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในหมวดบันเทิงและจะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุด และพบว่าการตัดสินใจไตร่ตรองก่อนใช้จ่าย และนิยมการชำระเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตรงเวลา โดยมีช่องทางการชำระเงินผ่าน Internet banking TMB ไม่ค่อยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย และรู้จักแก้ปัญหาเมื่อเงินไม่พอใช้ได้ดี ไม่กู้เงินเมื่อเงินไม่พอใช้ ส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยใช้การถอนเงินจากบัญชีออมทรัพย์ออกมาใช้ ตัดลดรายจ่าย ใช้เงินให้น้อยลง ขายสิ่งของที่มีอยู่ และหารายได้พิเศษ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ ดังตัวอย่างของคำตอบจากการสัมภาษณ์

“...ผมทำบัญชีรายรับรายจ่าย โดยแบ่งเงินออมไว้ แล้วจึงใช้จ่ายส่วนตัว...” “...เงินเดือนผมไม่สูงมากนัก เฉลี่ยเดือนละ 3,500 บาท จึงทำบัญชีรายรับรายจ่ายแบบคร่าว ๆ ได้ง่าย...” (นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562)

พฤติกรรมด้านการจัดการการออม ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า ปัจจุบันมีนักเรียนนายร้อยที่มีเงินออมเป็นจำนวนมาก (ร้อยละ 87.5) โดยมีการจัดสรรเงินออมในลักษณะแบ่งส่วนของเงินออมไว้ก่อนที่จะนำเงินไปใช้จ่ายใช้สอย (ร้อยละ 54.8) และ

มีความกระตือรือร้นในการออม มีการเลือกวิธีการออมที่เหมาะสม (ร้อยละ 85.2) โดยมีเป้าหมายในการออม 3 อันดับแรก คือ เก็บไว้เป็นเงินสำรองยามฉุกเฉินหรือยามเจ็บป่วย (ร้อยละ 72.1) รองลงมาคือเก็บไว้สำหรับใช้จ่ายหาเครื่องมือนำมาอำนวยความสะดวก/ยานพาหนะ (ร้อยละ 43.9) และเก็บสะสมไว้ใช้ยามชรา/เกษียณอายุ (ร้อยละ 43.6) ผลการสำรวจยังพบอีกว่าเงินออมที่นักเรียนนายร้อยมีเพื่อใช้ยามฉุกเฉินกรณีไม่มีรายได้นั้น นักเรียนนายร้อยมีพอใช้เพียง 1-3 เดือน (ร้อยละ 20.3) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม ส่วนใหญ่ทำเพราะมีการดูแลคนในครอบครัว (ร้อยละ 58.4) รองลงมา คือ มีการเรียนรู้แบบแผนการออมมาจากบิดามารดาหรือคนในครอบครัว (ร้อยละ 53.4) และพบข้อที่ควรปรับปรุง คือ การสร้างเป้าหมายทางการเงินในอนาคตและทำตามแผนที่วางไว้ให้ได้จริง สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่า นักเรียนนายร้อยเข้าใจว่าการออมมีความจำเป็น ตระหนักถึงการออมเพื่ออนาคต และมีความต้องการความรู้ในเรื่องช่องทางการออมที่หลากหลาย มีการจัดสรรเงินออมในลักษณะแบ่งส่วนของเงินออมไว้ก่อนที่จะนำเงินไปใช้จ่ายใช้สอย โดยเงินออมส่วนใหญ่เก็บไว้เป็นเงินสำรองยามฉุกเฉินหรือยามเจ็บป่วยทั้งในรูปเงินสดและเก็บในบัญชีเงินฝากในสถาบันการเงิน สำหรับการวางแผนการออมในอนาคต ส่วนใหญ่ระบุว่า คิดหรือวางแผนไว้แล้วแต่ยังไม่ได้เริ่มทำ ดังตัวอย่างของคำตอบจากการสัมภาษณ์

“...การออมเป็นเรื่องจำเป็นเพื่ออนาคต แต่ผมและเพื่อนส่วนใหญ่ไม่มีเงินเหลือออมน้อย” “...ผมแบ่งเงินเดือนออกไว้เป็นเงินออมก่อนไปใช้จ่าย เอาไว้ใช้ยามฉุกเฉิน” (นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562)

พฤติกรรมด้านการจัดการการลงทุน ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า นักเรียนนายร้อยจำนวนมากมีความสนใจการลงทุน (ร้อยละ 82.3) โดยผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่นักเรียนนายร้อยสนใจ 3 ลำดับแรก คือ หุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (ร้อยละ 49.2) อสังหาริมทรัพย์ (ร้อยละ 36.7) และกองทุนรวม (ร้อยละ 30.8) นักเรียนนายร้อยส่วนใหญ่มีการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ดี โดยมีการศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลก่อนตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินทุก ๆ ประเภท อาทิ เงินฝาก สินเชื่อ บัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 79.7 มีการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินบ้าง คิดเป็นร้อยละ 19.7 ในขณะที่ไม่มีการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงิน คิดเป็นร้อยละ 0.6 พบข้อที่ควรปรับปรุง คือ ความรู้เรื่องการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่า นักเรียนนายร้อยเข้าใจความหมายของการลงทุน และมีการวางแผนนำเงินไปลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย รวมถึงการลงทุนทางความรู้ อีกทั้งมีความสนใจการลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ โดยผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ให้ความสนใจ คือ หุ้นในตลาดหลักทรัพย์ มีการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ดี อีกทั้งยังมีความต้องการให้โรงเรียนจัดให้ความรู้เรื่องการลงทุนที่หลากหลาย และการสอนให้รู้จักวิเคราะห์เศรษฐกิจทั้งประเด็นปัญหาเศรษฐกิจและการลงทุนเพิ่มเติม

ส่วนที่สอง แนวทางการพัฒนาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย

แนวทางที่เหมาะสมการพัฒนาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย คือ การให้ความรู้เชิงลึกในชั้นเรียนในรูปแบบรายวิชาบังคับและการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อเพิ่มทักษะและปรับพฤติกรรมทางการเงินแก่นักเรียนทุกชั้นปีโดยเริ่มตั้งแต่ชั้นปีที่เข้าเรียนและทำอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษา ส่วนนอกห้องเรียนควรส่งเสริมให้ทำผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย สำหรับการปรับปรุงพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางแผนทางการเงินระยะยาว การตั้งเป้าหมายและพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้สำเร็จนั้นควรเสริมสร้างวินัยทางการเงินอย่างต่อเนื่อง นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นฐานคิดในการดำเนินชีวิต ทั้งความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และสนับสนุนนักเรียนในการใช้เทคนิคการวางแผนทางการเงินที่หลากหลายทั้งการออมและการลงทุน

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมวางแผนจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย

1.1 พฤติกรรมด้านการจัดการรายได้

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดสรรรายได้ นั้น นักเรียนนายร้อยทำการจัดสรรรายได้ด้วยตนเอง โดยแบ่งรายได้ออกเป็นเงินออม และค่าใช้จ่ายส่วนตัว มีการดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด โดยการทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างคร่าว ๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาและวิจัยในหัวข้อ “พฤติกรรมการใช้เงิน การดำเนินชีวิต และความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของคนรุ่นใหม่ 4.0” (Employee Perspective 4.0) ของ Manpowergroup Thailand (2019, Online) ที่พบว่า คนรุ่นใหม่ยุค 4.0 มีการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุนด้วยตนเองมากกว่าผ่านที่ปรึกษาทางการเงิน ส่วนใหญ่มีการวางแผนด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ 76.0 รองลงมาคือ วางแผนผ่านบริการที่ปรึกษาด้านวางแผนทางการเงินขององค์กรต่าง ๆ เช่น ธนาคาร หรือบริษัท

ประกันภัย ร้อยละ 19.0 และไม่มีการวางแผน ร้อยละ 15.0 ซึ่งการแยกศึกษาเรื่องวิธีการวางแผนทางการเงินเชิงลึกนั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่อาจนำไปเป็นประเด็นการศึกษาในเชิงการหาระดับหรือค่าร้อยละของพฤติกรรมการลงทุนทางการเงินของนักเรียนนายร้อยได้ต่อไป เหตุผลที่ควรส่งเสริมเรื่องการวางแผนทางการเงินอีกประการหนึ่ง คือ การวางแผนการออมนอกจากจะทำให้มีความมั่นคงทางการเงินแล้วยังสร้างสุขภาพจิตที่ดีด้วย ดังที่ผลการศึกษาของ Sricamsuk *et al.* (2011, p. 74) ที่ได้ทำการศึกษาความสุขของนักศึกษาพยาบาลของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และพบว่า ปัจจัยด้านการจัดสรรรายได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่มีรายรับที่เพียงพอกับรายจ่ายมีคะแนนเฉลี่ยความสุขโดยรวมมากกว่าคนที่มีรายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย

1.2 พฤติกรรมด้านการจัดการรายจ่าย

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อยส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่ารายจ่าย โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในหมวดบันเทิงและจะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุด เนื่องจากเป็นนักเรียนประจำกลับบ้านเฉพาะวันหยุด และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านปัจจัยสี่ อาทิ ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าตำราเรียน ค่ายารักษาโรค เป็นต้น ที่เป็นดังนี้เพราะนักเรียนนายร้อยมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มักมีความสนใจในเรื่องบันเทิงในมิติต่าง ๆ เช่น การชมภาพยนตร์ การเล่นเกมส์ การท่องเที่ยว การเที่ยวสถานเริงรมย์ และการแต่งตัวตามแฟชั่น เป็นต้น การใช้จ่ายของวัยรุ่นลักษณะนี้ถือเป็นเรื่องปกติที่งานวิจัยของ Chirdchupunseree & Chantuk (2016, p. 603) ที่ศึกษากลุ่มคนที่มีอายุช่วงวัยเดียวกับนักเรียนนายร้อยและได้รับเงินเดือนขณะเรียนเช่นกัน คือ นักศึกษาพยาบาลจากสถาบันของเอกชนและพบว่าพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินแต่ละเดือนเพื่อการบริโภคและภาษีสังคม 3 ด้าน คือ เทคโนโลยี แฟชั่น และการท่องเที่ยว จึงสรุปได้ว่าการใช้จ่ายลักษณะนี้ของนักเรียนนายร้อยเป็นพฤติกรรมตามวัย

ส่วนในเรื่องที่นักเรียนนายร้อยไม่ค่อยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย และแก้ปัญหาเงินไม่พอใช้ได้ดี โดยไม่ใช้การกู้เงิน แต่ใช้การถอนเงินเก็บมาใช้ ตัดลดรายจ่ายและใช้เงินให้น้อยลง ขายสิ่งของที่มีอยู่ และหารายได้พิเศษ เหตุผลน่าจะเป็นเพราะสามารถหารายได้พิเศษได้ง่าย ทั้งจากแหล่งงานในหน้าที่การงานและแหล่งอื่น ๆ ซึ่งตรงกับรายงานของ Merrill Edge ที่ได้สำรวจแนวคิดของคนรุ่นใหม่ พบว่า คนรุ่นใหม่มีการทำงานหลากหลายมากขึ้น งานประจำไม่ได้มีเพียงงานเดียว เพราะมีความสามารถสร้างรายได้จากหลายทาง และให้ความสำคัญกับชีวิตในปัจจุบันมากกว่าเป้าหมายทางการเงิน ดังนั้น ร้อยละ 63.0 ของคนรุ่นใหม่ (Gen Y) จึงลงทุนเพื่อให้มีเงินก้อนและรายได้เพื่อใช้ชีวิตอย่างอิสระได้ตามที่ต้องการในปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างจากคนรุ่นก่อนที่มากกว่าร้อยละ 55.0 มีเป้าหมายในการเก็บเงินเพื่อการเกษียณเท่านั้น ดังนั้น จึงต้องส่งเสริมการเรียนรู้การวางแผนการออมเงินอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากวิธีทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อสร้างเงินออม ลดค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็นและนำเงินส่วนนั้นมาออม พร้อมทั้งการตั้งเป้าหมายทางการเงินไว้และสร้างวินัยการออมให้เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และให้ตระหนักเสมอว่าต้องสร้างรายได้ให้มากกว่ารายจ่าย (Manpowergroup Thailand, 2019, Online)

1.3 พฤติกรรมด้านการจัดการการออม

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อยเข้าใจว่าการออมมีความจำเป็น มีความตระหนักถึงการออมเพื่ออนาคต มีความต้องการความรู้เรื่องช่องทางการออมที่หลากหลาย ส่วนใหญ่มีการจัดสรรเงินออมในลักษณะแบ่งส่วนของเงินออมไว้ก่อนที่จะนำเงินไปใช้จ่ายใช้สอย มีความกระตือรือร้นในการออมเก็บไว้เป็นเงินสำรองยามฉุกเฉินหรือยามเจ็บป่วยอยู่ในรูปเงินสดและเก็บในบัญชีเงินฝาก ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่กลุ่มคนที่มีรายได้ประจำปฏิบัติดังเช่นที่ Khosiriwiwat (2015, p. 60) พบว่าข้าราชการกองทัพอากาศส่วนใหญ่ออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และส่วนใหญ่จัดสรรเงินออมด้วยตนเอง ออมทุกเดือน ในรูปบัญชีเงินฝากและเงินสด เช่นเดียวกับที่ Maneelap *et al.* (2018, pp. 518-527) พบการวางแผนจัดการการเงินของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ก็มีลักษณะนี้เช่นกัน จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการการเงินแบบนี้เป็นไปตามทฤษฎีการเงินตามแนวคิดความต้องการถือเงิน (Demand for money) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอย เพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน และเพื่อเก็งกำไร (Hunjangsit, 2013, p. 87)

1.4 พฤติกรรมด้านการจัดการการลงทุน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อยส่วนใหญ่เข้าใจความหมายของการลงทุน และมีการลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย รวมถึงมีการลงทุนทางความรู้ อีกทั้งมีความสนใจการลงทุน โดยผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่นักเรียนนายร้อยให้ความสนใจ 3 ลำดับแรก คือ หุ้นในตลาดหลักทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ และ กองทุนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Siriwatanachai & Khamdech (2014, pp. 521-543) ที่ได้ทำการศึกษา การตัดสินใจลงทุนในหุ้นของคนรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 18-48 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คนรุ่นใหม่สนใจลงทุนในตลาดหุ้น และเป็นเรื่องของความต้องการส่วนบุคคล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ที่พบว่า ประชากรกลุ่ม Gen Y มีแนวโน้มเข้ามาลงทุนในตลาดหุ้นและกองทุนรวมมากขึ้นในช่วงปี 2557-2561 โดยกลุ่ม

Gen Y มีการเข้าถึงการลงทุนได้เร็วขึ้นและจะเป็นฐานสำคัญของตลาดทุนในอนาคต แต่ยังคงลงทุนแบบกระจายความเสี่ยงไม่เป็น และยังคงลงทุนระยะสั้น (Khunnangprasert, 2019, Online) ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าวจึงต้องให้ความรู้เรื่องการลงทุนที่หลากหลายเพื่อบริหารความเสี่ยงในการลงทุน ดังนั้น การที่นักเรียนนายร้อยต้องการเรียนรู้เรื่องการลงทุนอย่างหลากหลายจึงเป็นเรื่องที่ถูกต้องและเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมทักษะทางการเงินของ “เจนเนอเรชั่น Y” ของ Bank of Thailand (2016, p. 46) ที่ได้รับบุนื้อหาว่าในช่วงวัยทำงานนั้นต้องแนะนำแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมให้คนกลุ่มนี้ศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และส่งเสริมการตั้งเป้าหมายทางการเงินในระยะยาว

1.5 การที่นักเรียนนายร้อยมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงินสูงกว่าคนไทยทั่วไปและ OECD นั้นนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับนักเรียนเองตลอดจนคณาจารย์และสมาชิกในครอบครัวของนักเรียน ค่าคะแนนที่สูงกว่าแสดงว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับมากกว่ากลุ่มคนกลุ่มอื่นที่นำมาเทียบเคียง สาเหตุอาจเป็นเพราะนักเรียนนายร้อยเป็นผู้ที่ได้รับรายได้และมีโอกาสที่จะดูแลการเงินของตนเองมาตั้งแต่แรกเริ่มเข้าช่วงต้นของการเป็นเยาวชน คือ ช่วงที่เข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมทหารในวัยประมาณ 18 ปีทำให้มีประสบการณ์ในการจัดการการเงินเองไว สอดคล้องกับ Solomon (2017, p. 257) ที่กล่าวว่า ระยะเวลาและประสบการณ์ของผู้บริโภคมีส่วนในการนำมาซึ่งความเข้าใจและความสามารถในการบริหารจัดการการเงิน

1.6 สำหรับการที่นักเรียนนายร้อยไม่มีความแตกต่างกันทางพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินในสถานภาพด้านอายุ ภูมิฐานะ รายได้ครัวเรือน แต่มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปีและสาขาวิชาที่เรียนนั้นก็น่าสังเกต เพราะแต่ละสถานภาพแสดงถึงความเป็นตัวตนของบุคคลซึ่งรวมถึงความคิดและพฤติกรรมด้วย คนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันเกิดในยุคสมัยเดียวกันพบสิ่งแวดล้อมในภาพรวมเหมือนกันจึงน่าจะถูกล่อหลอมและปลูกฝังความคิดการรับรู้และการแสดงออกคล้ายกันไปมาในทางเดียวกันทำให้สถานภาพด้านอายุ ภูมิฐานะ รายได้ครัวเรือนไม่ทำให้พฤติกรรมต่างกัน แต่ในกรณีนี้มีเฉพาะสถานภาพด้านชั้นปีและสาขาวิชาที่เรียนเท่านั้นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมให้แตกต่างกัน สาเหตุอาจเป็นเพราะโรงเรียนได้จัดให้บางสาขาวิชาเท่านั้นที่ได้เรียนรายวิชาทางการเงิน และเพราะไม่ได้จัดสอนให้ในชั้นปีที่หนึ่งเป็นวิชาพื้นฐานก่อนแยกสาขาวิชาเรียนนั่นเอง อีกทั้งนักเรียนชั้นปีที่อยู่ในช่วงวัยที่มีบริบทสภาพแวดล้อมของการดำรงชีพต่างก็เป็นเหตุให้พฤติกรรมทางการเงินต่างกันได้ เช่น หากเป็นนักเรียนชั้นปีที่สี่ ซึ่งกำลังอยู่ในวัยรุ่นที่เก็บเงินเองมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วและยังไม่มีพันธะความรับผิดชอบทางครอบครัวด้านอนาคตการสมรสและการทำงานอย่างจริงจัง ก็ยังสนุกกับการใช้เงินเพราะยังไม่มีคิดถึงอนาคตอย่างจริงจัง ต่างจากนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ห้า ซึ่งกำลังจะเข้าสู่บทบาทซึ่งต้องมีความรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่งานซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต ทำให้ต้องคำนึงถึงเป้าหมายชีวิตในอนาคตแบบผู้ที่มีวุฒิภาวะสูง ดังที่ Eiser (1986, p. 82) กล่าวว่าทัศนคติและพฤติกรรมของวัยที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างจริงจังมักจะเปลี่ยนไป มีความคิดที่รอบคอบรัดกุมและมีความระมัดระวังในการใช้ชีวิตมากขึ้น จึงทำให้นักเรียนชั้นปีที่ห้ามีพฤติกรรมทางการเงินที่สูงกว่าชั้นปีที่สี่และปีอื่น ๆ เพราะกำลังเข้าสู่การทำงานและการสร้างครอบครัวของตนเองอย่างเต็มที่มากกว่า ทั้งนี้ปัจจัยด้านสถานภาพเหล่านี้ควรนำมาศึกษาเชิงลึกต่อไปว่าอะไรคือองค์ประกอบย่อยของสถานภาพนั้น ๆ ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่ต่างและไม่ต่างของบุคคลต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย

จากที่ผลการศึกษาพบแนวทางการพัฒนาการจัดการการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย คือ การให้ความรู้เชิงลึกในชั้นเรียนในรูปแบบรายวิชาบังคับและการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อเพิ่มทักษะและปรับพฤติกรรมทางการเงินแก่นักเรียนทุกชั้นปีโดยเริ่มตั้งแต่ชั้นปีแรกที่เข้าเรียนและทำอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษา ส่วนนอกห้องเรียนควรทำผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการปรับปรุงพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางแผนทางการเงินระยะยาว การตั้งเป้าหมายและพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้สำเร็จนั้นควรเสริมสร้างวินัยทางการเงินอย่างต่อเนื่อง นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นฐานคิดในการดำเนินชีวิต ทั้งความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และสนับสนุนนักเรียนในการใช้เทคนิคการวางแผนทางการเงินที่หลากหลายทั้งด้านการออมและการลงทุน สามารถอธิบายได้ว่านอกจากจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมเนื่องจากเกิดจากความเห็นของนักเรียนนายร้อยที่ได้ผ่านการเรียนในวิชาการบริหารการเงินส่วนบุคคลมาแล้วและได้มีโอกาสนำไปปฏิบัติจริงแล้ว และยังเป็นไปตามความเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิด้วย แนวทางนี้ยังสอดคล้องกับข้อมูลจากรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (National Reform Steering Assembly, 2016, pp. 26-29) ที่เสนอแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการให้ความรู้ทางการเงินนั้น ควรกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาที่ชัดเจนให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยในวัยเรียนต้องมีเนื้อหาหลัก คือ เรื่องความสำคัญของการออมและการออมเพื่ออนาคต ทัศนคติการไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยตามกระแสบริโภคนิยม ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการให้ความรู้ทางการเงินควรเน้นเรื่อง

การออมเงิน การบริหารจัดการหนี้สิน การทำประกันชีวิต และการวางแผนการเงินระยะยาว และเนื้อหาความรู้ทางการเงิน ควรได้รับการปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือบริบทในประเทศ และในระดับอุดมศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการเงิน (Financial technology) และพฤติกรรมทางการเงินที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับวิธีดำเนินการในการให้ความรู้ทางการเงินในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ผ่านการสอดแทรกในรายวิชาบังคับที่เกี่ยวข้องในแต่ละสาขาวิชา หรือเป็นรายวิชาเรียนของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 1 ก่อนแยกสาขาวิชาเรียน นอกจากเป็นเพียงวิชาเลือกเสริมนี้ สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการให้ความรู้ทางการเงินของ National Reform Steering Assembly (2016, p. 27) ที่ระบุว่า วิธีการให้ความรู้ทางการเงินอาจอยู่ในรูปของหลักสูตรมาตรฐาน หรือสอดแทรกเรื่องความรู้ทางการเงินลงไปในรายวิชาต่าง ๆ นอกจากนั้นจำเป็นต้องมีการจัดทำสื่อ อุปกรณ์ และการฝึกอบรมครูผู้สอนให้มีทักษะในการสอนหัวข้อทักษะทางการเงินอย่างเหมาะสม ให้เกิดการรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับงานวิจัยของ Wiriyanon (2015, pp. 39-48) ที่พบว่า ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ นักศึกษาควรให้ความสนใจในการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล โดยมหาวิทยาลัยต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทักษะการวางแผนทางการเงินโดยจัดให้มีการสอดแทรกในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และควรส่งเสริมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงดังที่ชัยณรงค์ เชียงทอง ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดการหนี้สินของกำลังพลกองทัพกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต และผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นควรหมั่นอบรมปลูกฝังผู้ใต้บังคับบัญชาให้รู้คุณค่าของเงินและการใช้เงินอย่างประหยัด มีธรรมาภิบาล รู้จักเก็บออม ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือมัวเมาอบายมุขอยู่เป็นประจำ โดยผลการวิจัยยังพบว่ากำลังพลที่เข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้นำเอาไปใช้ในการดำรงชีวิต มีผลให้ความเป็นอยู่และสภาพการเงินมีความคล่องตัวมากขึ้น รู้จักบริหารจัดการหนี้สินของตนเองด้วยการเก็บออม ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ทำให้ครอบครัวมีภาระหนี้สินลดน้อยลง และหลุดพ้นจากการเป็นหนี้ในที่สุด ทำให้มีเงินเหลือนำไปใช้จ่ายในครอบครัวหรือสามารถสำรองไว้ใช้จ่ายจำเป็น (Chientong, 2017, p. 12) ทั้งนี้พฤติกรรมทางการเงินที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นพื้นฐานในการสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดี และสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแบบการวางแผนการเงินส่วนบุคคล (Personal financial planning model) ที่ระบุขั้นตอนการวางแผนการเงินส่วนบุคคลไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ตรวจสอบสถานะทางการเงินในปัจจุบัน โดยทำการจดบันทึกแหล่งที่มาของรายรับและรายจ่ายของแต่ละเดือน 2) กำหนดเป้าหมายทางการเงิน 3) กำหนดกลยุทธ์ทางเลือกเพื่อที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย 4) การปฏิบัติตามแผนการเงิน และ 5) การติดตามผลและปรับปรุงแผนการเงิน อีกด้วย ดังนั้นหากนักเรียนนายร้อยมีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมจะช่วยสร้างวินัยทางการเงินที่ดีทำให้ดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีข้อสรุปหลัก ๆ ดังนี้ คือ นักเรียนนายร้อยมีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินอยู่ในระดับที่ดีกว่าคนไทยทั่วไปและคนชาติอื่นจากอีก 30 ประเทศ แม้ว่านักเรียนนายร้อยจะได้รับเงินเดือนน้อยแต่รู้จักหารายได้เสริมและรู้จักการใช้จ่ายเงินโดยส่วนใหญ่เงินไม่ขาดมือ และไม่นิยมการกู้เงิน แต่ยังมีข้อที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น คือ การการตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้โดยนักเรียนระบุว่า ต้องการสร้างเป้าหมายทางการเงินในอนาคตแต่ยังขาดความรู้ในเรื่องการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน จึงเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักเรียนนายร้อย โดยการให้ความรู้เชิงลึกในชั้นเรียนในรูปแบบรายวิชาบังคับและการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อเพิ่มทักษะและปรับพฤติกรรมทางการเงินแก่นักเรียนทุกชั้นปีโดยเริ่มตั้งแต่ชั้นปีแรกที่เข้าเรียนและทำอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษา ส่วนนอกห้องเรียนควรทำผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

เอกสารอ้างอิง

- Bank of Thailand. (2016). *Financial literacy survey 2016 in Thailand*. Bangkok: Financial Knowledge Promotion Department, Bank of Thailand. (in Thai)
- Chientong, C. (2017). *The way to adapt sufficiency economic to normal living of Royal Thai Army personal* (Research Report). Bangkok: Army War College. (in Thai)
- Chirdchupunseree, H., & Chantuk, T. (2016). The pattern analysis of spending from demand for money of nursing students in private university. *Veridian e-journal, Silpakorn University*, 9(2). (in Thai)

- Department of Mental Health. (2019). *Gen Y/Gen Me, the group that holds the destiny. Mental health articles. Nonthaburi: Department of Mental Health.* (in Thai)
- Eiser, J. R. (1986). *Social psychology: Attitudes, cognition and social behavior.* New York: The Press Syndicate of the University of Cambridge.
- Gitman, L. J., Joehnk, M. D., & Billingsley, R. S. (2020). *Personal financial planning.* (13th ed.). OH: South-Western Cengage Learning.
- Hunjangsit, B. (2013). *Macroeconomics* (4th ed.). Bangkok: OS Printing House. (in Thai)
- Khosiriwivat, D. (2015). *A study of saving behavior and pattern among officers of the Royal Thai Air Force.* Master of economics (Business economics), Independent study research. Department of Economics, Kasetsart University. (in Thai)
- Khunnangprasert, J. (2019). *Gen Y stands out in stocks, mutual fund investments increase the maximum in the last 4 years* [Online]. Retrieved May 17, 2020, from: <https://businesstoday.co/money-to-know/17/12/2019/geny/> (in Thai)
- Maneelap, S., Sisung, P., Chuboonsong, M., Pancharoen, P., Chindakul, P., & Sarsuk, T. (2018). The saving behavior of the first and second year nursing student at Baromarajonani college of nursing Surat thani. *The 6th International Conference active learning*, March 26-27, 2018. Nakhonsithammarat: Walailak University. (in Thai)
- Manpowergroup Thailand. (2019). *ManpowerGroup points to the new generation lacks money saving, investment, suggesting the government to support saving systematically* [Online]. Retrieved April 7, 2020, from: <https://www.press.in.th/employee-perspective-4-0/> (in Thai)
- National Reform Steering Assembly. (2016). *Reform of the financial basic education system for the public. The meeting of the economic reform steering commission national reform steering assembly*, September 30, 2016. Bangkok: Office of Commission 1, Secretariat of the House of Representatives. (in Thai)
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research and evaluation methods* (4th Edition). Thousand oaks, CA: Sage Publications.
- SCB Economic and Intelligence Center. (2014). *Insight capturing Thai Gen Y consumers.* SCB economic intelligence center. *EIC Online*. Bangkok: The Siam Commercial Bank Public Company Limited. (in Thai)
- Siriwattanachai, K., & Khamdech, I. (2014). Decision for stock investment of new generation between 18-48 years in Bangkok. *Journal of finance, investment, marketing, and business management*, 4(1), 521-543. (in Thai)
- Solomon, M. (2017). *Consumer Behavior: Buying, Having, and Being* (12th Edition). Pearson Education Limited.
- Sricamsuk, T. A., Voraharn, W., & Senarak, W. (2011). Happiness of undergraduate nursing students, faculty of nursing, Khon Kaen University. *Journal of nursing science & health*, 34(2), 70-79. (in Thai)
- The stock exchange of Thailand. (2015). *What is financial planning? Bangkok: The stock exchange of Thailand.* (in Thai)
- Vanichbuncha, K. (2013). *Statistical analysis: Statistics for administration and research.* Bangkok: Chulalongkorn University Print. (in Thai)
- Wiriyanon, S. (2015). Personal financial planning of the undergraduates King Mongkut's University of Technology North Bangkok. *Journal of technical education development*, 27(94), 39-48. (in Thai)